

वनजमिन-नागपूर

राष्ट्रीय महामार्ग क्र.६९ (नागपूर-सावनेर)
कि.मी.३/००० ते कि.मी.५९/३०० चे चार
पदरीकरण, रुंदीकरण व मजबुतीकरण
करण्याकरिता नागपूर जिल्ह्यातील २.०७८० हे.
झुडपी जंगल वनजमिन वळती करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

महसूल व वन विभाग

शासन आदेश क्रमांक: एफएलडी-३४११/प्र.क्र.२०१/फ-१०

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.

दिनांक १९/०६/२०१४

वाचा:-

- १) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांचे पत्र क्र.डेस्क-१७/एनसी/१/ आयडी-२३८५/११-१२, दिनांक २५/१०/२०११
- २) पर्यावरण व वन मंत्रालय, भारत सरकार, भोपाळ यांचे पत्र क्र.६-एमएचबी-१४१/२०११-बीएचओ/४१२६, दिनांक ०७/१२/२०११ व १५१२, दिनांक १८/०९/२०१३.
- ३) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांचे पत्र क्र.डेस्क-१७/एनसी/१/ आयडी-१२०३६/१८४५/१३-१४, दिनांक ०४/१२/२०१३
- ४) पर्यावरण व वन मंत्रालय, भारत सरकार, भोपाळ यांचे पत्र क्र.६-एमएचबी-१४१/२०११-बीएचओ/४२६, दिनांक २१/०२/२०१४

आदेश :-

ज्याअर्थी, प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांनी प्रकल्प संचालक, भारतीय राष्ट्रीय महामार्ग प्राधिकरण, पांडुरंगा, नागपूर यांच्याकडून प्राप्त झालेल्या राष्ट्रीय महामार्ग क्र.६९ (नागपूर-सावनेर) कि.मी.३/००० ते कि.मी.५९/३०० चे चार पदरीकरण, रुंदीकरण व मजबुतीकरण करण्याकरिता नागपूर जिल्ह्यातील २.०७८० हेक्टर इतकी वनजमिन वळती करण्याचा प्रस्ताव भारत सरकारला उपरोक्त अ.क्र.१ येथील पत्रानुसार सादर केला होता.

आणि ज्याअर्थी, प्रकल्प संचालक, भारतीय राष्ट्रीय महामार्ग प्राधिकरण, पांडुरंगा, नागपूर यांनी प्रस्तावित केलेल्या राष्ट्रीय महामार्ग क्र.६९ (नागपूर-सावनेर) कि.मी.३/००० ते कि.मी.५९/३०० चे चार

पदरीकरण, रुंदीकरण व मजबुतीकरण केल्यामुळे सर्वसाधारण जनतेला फायदा होणार आहे, म्हणजेच हा प्रकल्प एक जनहितार्थ प्रकल्प असून, भारत सरकारच्या वन (संवर्धन) अधिनियम, १९८० च्या मार्गदर्शक सूचनानुसार हा प्रकल्प स्थळ विवक्षित (site specific) आहे. तसेच सदर प्रकल्पासाठी पर्यायी वनेतर जमिन उपलब्ध नसल्याची बाब विचारात घेण्यात आली.

आणि ज्याअर्थी, भारत सरकारने या प्रस्तावावर नीट विचार करून, राज्य शासनाने वन (संवर्धन), अधिनियम, १९८० च्या कलम-२ खाली सादर केलेल्या प्रस्तावास वरील अ.क्र.-२ अन्वये तत्त्वतः मंजुरी दिलेली आहे. ही मंजुरी भारत सरकारच्या दिनांक ०७/१२/२०११ व १८/०९/२०१३ च्या पत्रात नमुद केलेल्या अटींची पूर्तता प्रकल्प यंत्रणा करेल याच्या अधीन राहून प्रदान केली आहे.

आणि ज्याअर्थी, प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांनी त्यांच्या वरील अ.क्र.-३ येथील पत्रान्वये अटी पूर्तता अहवाल पर्यावरण व वन मंत्रालय, भारत सरकार, भोपाळ यांना सादर केला होता.

आणि ज्याअर्थी, पर्यावरण व वन मंत्रालय, भारत सरकार, भोपाळ यांनी नागपूर जिल्ह्यातील २.०७८० हेक्टर इतकी वनजमिन उपरोक्त प्रकल्पासाठी काही अटींसह वरील अ.क्र.-४ येथील पत्रान्वये वळती करण्यास अंतिम मान्यता दिली आहे.

म्हणून आता महाराष्ट्र शासन याद्वारे असे निर्देश देत आहे की, प्रकल्प प्राधिकरण म्हणजेच प्रकल्प संचालक, भारतीय राष्ट्रीय महामार्ग प्राधिकरण, पांडुर्णा, नागपूर यांना, राष्ट्रीय महामार्ग क्र.६९ (नागपूर-सावनेर) कि.मी.३/००० ते कि.मी.५९/३०० चे चार पदरीकरण, रुंदीकरण व मजबुतीकरण करण्याकरिता प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांच्या पत्रासह जोडलेल्या प्रकल्प प्रस्तावात अधिक तपशिलात नमुद केलेले आणि खाली दिलेल्या अनुसूचीमध्ये नमूद केलेली, ज्यामध्ये, झुडपी जंगल वनजमिन समाविष्ट आहे, अशी एकूण २.०७८० हेक्टर वनजमिन या प्रस्तावासाठी वळती करण्यात यावी. हे वळतीकरण भारत सरकारच्या दिनांक २१/०२/२०१४ च्या पत्रातील अटी व शर्तीच्या पूर्ततेच्या अधीन राहून तसेच खालील अटींच्या पूर्ततेनंतर पूर्ण करण्यात यावे.

१) वर नमुद केलेल्या भारत सरकारच्या तत्त्वतः मान्यता व अंतिम मान्यतेच्या पत्रातील विहित केलेल्या सर्व अटींचे प्रकल्प यंत्रणा अनुपालन करेल. प्रकल्प यंत्रणा सर्व अटींचे तंतोतंत अनुपालन करेल याची मुख्य वनसंरक्षक (प्रा), नागपूर हे खात्री करतील. मुख्य वनसंरक्षक (प्रा), नागपूर याबाबतचा अहवाल वेळोवेळी अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक तथा केंद्रस्थ अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांना सादर करतील.

२) वन (संवर्धन) अधिनियम, १९८० व त्याअंतर्गत केलेले नियम आणि मार्गदर्शक सूचना व या आदेशातील अटींपैकी कोणत्याही अटींचे अनुपालन न करणे हे वन (संवर्धन), १९८० चा भंग ठरेल आणि त्याप्रमाणे याबाबत वैधानिक कारवाई करण्यात येईल.

- ३) उपरोक्त अटीपैकी कोणत्याही अटीचे अनुपालन न केल्यास (non compliance) संबंधित विभागीय वन अधिकारी, वन (संवर्धन) अधिनियम, १९८० अंतर्गत दिनांक २५/१०/१९९२ रोजी निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सूचनातील कलम १.९ नुसार अहवाल राज्य शासनामार्फत क्षेत्रीय मुख्य वनसंरक्षक, पश्चिम क्षेत्र, पर्यावरण व वन मंत्रालय, भारत सरकार, भोपाळ यांना सादर करतील.

अनुसूची

गावाचे नांव	तालुका व जिल्हा	सर्व्हे क्र./कंपार्टमेंट क्र.	वैधानिक दर्जा	क्षेत्र हेक्टर
दहेगांव	तालुका सावनेर, जिल्हा नागपूर	१२९, ६६	झुडपी जंगल	२.०७८०
पिपला (डाक)		२२१, २९, २६२, २६१		
मालेगांव		५०		
भागी माहरी		२३		
जैतपूर		१४८, १२७, ९०, १२८, १०४		
खुर्सापूर		४		
पाटनसावंगी		३०३		

सदर शासन आदेश महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१४०६१९११४८१५६८१९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(संजीव गौड)

मुख्य वनसंरक्षक (मंत्रालय)

प्रत- टप्पा-१ व टप्पा-२ च्या मंजूरी आदेशासह वरील आदेश आपल्या वेबसाईटवर अपलोड करण्याच्या विनंतीसह :

१. सचिव, पर्यावरण व वन मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली
२. प्रादेशिक मुख्य वनसंरक्षक, क्षेत्रीय कार्यालय, पर्यावरण व वन मंत्रालय, भारत सरकार, भोपाळ

प्रत :

१. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
  २. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
  ३. प्रधान सचिव (वने), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
  ४. प्रधान सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
  ५. प्रधान सचिव (रस्ते), सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
  ६. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक तथा केंद्रस्थ अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
  ७. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (संधारण), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
  ८. सह सचिव (श्री.फारुकी), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
  ९. मुख्य वनसंरक्षक (प्रा), नागपूर
  १०. जिल्हाधिकारी, नागपूर
  ११. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर
  १२. उप वनसंरक्षक, नागपूर
  १३. प्रकल्प संचालक, भारतीय राष्ट्रीय महामार्ग प्राधिकरण, पांडुर्णा विभाग, नागपूर
  १४. निवडनस्ती (फ-१०)
२. जिल्हाधिकारी, नागपूर, मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर व उप वनसंरक्षक, नागपूर यांना निर्देशित करण्यात येते की, वरील आदेशाची प्रत स्थानिक संस्था, पंचायत, नगरपालिका, नगरपरिषद आणि संबंधित शासकीय कार्यालयांचे प्रमुख यांना पाठविण्यात यावी. तसेच त्यांनी वरील आदेश त्यांच्या कार्यालयातील सूचना फलकावर तसेच वरील कार्यालय प्रमुखांच्या सूचना फलकावर सर्वसामान्य जनतेच्या माहितीसाठी प्रदर्शिले जातील याची खात्री करावी.
३. प्रकल्प संचालक, भारतीय राष्ट्रीय महामार्ग प्राधिकरण, पांडुर्णा विभाग, नागपूर यांना निर्देशित करण्यात येते की, वन मंजूऱ्यांचे सर्व आदेश एक स्थानिक भाषेतील व एक इंग्रजी भाषेतील प्रसिध्द अशा दोन दैनिक वृत्तपत्रात प्रसारित करावेत.
४. स्थानिक स्वराज्य संस्था, पंचायत, नगरपालिका, नगरपरिषद आणि संबंधित शासकीय कार्यालयांचे प्रमुख यांना निर्देशित करण्यात येते की, आदेशांची प्रत मिळाल्यापासून ३० दिवसापर्यंत सदर आदेश सूचना फलकावर प्रदर्शित करावे.

Forest Land-Nagpur

Diversion of 2.0780 ha. of Zudpi Forest land for Construction, Strengthening & Widening of existing 2 lane to 4 lane dual carriage way from km.3/000 to Km 59/300 section of NH-69 (Nagpur-Saoner) road in district Nagpur.

Government of Maharashtra

Revenue and Forest Department

Government Order No.FLD-3411/C.R.201/F-10

Mantralaya, Mumbai 400032.

Date: 19/06/2014

Read:

- 1) Letter from Principal Chief Conservator of Forests (Head of Forest Force), Maharashtra State, Nagpur, no. Desk-17/NC/I/I.D.2385/11-12, dated 25/10/2011.
- 2) Letter from Ministry of Environment & Forests, Government of India, Bhopal no.6-MHB-141/2011-BHO/4126, dated 07/12/2011 & 1512, dt.18/09/2013.
- 3) Letter from Principal Chief Conservator of Forests (Head of Forest Force), Maharashtra State, Nagpur, no. Desk-17/NC/I/I.D.12036/1845/13-14, dated 04/12/2013.
- 4) Letter from Ministry of Environment & Forests, Government of India, Bhopal no.6-MHB-141/2011-BHO/426, dated 21/02/2014.

Order:-

Whereas Principal Chief Conservator of Forests (Head of Forest Force) Maharashtra State, Nagpur has submitted a proposal from Project Director NHAI, PIU, Pandhurna, Nagpur for diversion of 2.0780 ha. of forest land in Nagpur District of Maharashtra for Construction, Strengthening & Widening of existing 2 lane to 4 lane dual carriage way from km.3/000 to Km 59/300 section of NH-69 (Nagpur-Saoner) road, to the Ministry of Environment & Forests, Government of India, Bhopal vide his letter referred at sr. no. 1 above.

AND whereas, the proposed Construction, Strengthening & Widening of existing 2 lane to 4 lane dual carriage way from km.3/000 to Km 59/300 section of NH-69 (Nagpur-Saoner) road is for the benefit of the general public of the State. Hence it is, in other words, a project of public importance and as per Government of India, Forest (Conservation) Act, 1980 guidelines the project is site specific and in absence of alternative land for Construction, Strengthening & widening of existing 2 lane to 4 lane dual carriage way from km.3/000 to Km 59/300 section of NH-69 (Nagpur-Saoner) road, was considered.

AND whereas, Ministry of Environment & Forests, Government of India, Bhopal after due consideration, granted in-principle approval to above proposal submitted by Government of Maharashtra for diversion of forest land under section 2 of Forest (Conservation) Act, 1980,

vide its letter referred at sr. no. 2 above. Government of India accorded approval subject to fulfillment of certain conditions by the User Agency mentioned in its letter dated 07/12/2011 & 18/09/2013.

AND whereas, Principal Chief Conservator of Forests (Head of Forest Force), Maharashtra State, Nagpur has submitted compliance of those conditions vide its letter referred at sr. no. 3 above to the Ministry of Environment and Forest, Government of India, Bhopal.

AND whereas Ministry of Environment & Forests, Government of India, Bhopal accorded formal approval under section 2 of forest (Conservation) Act, 1980, for the diversion of 2.0780 ha. of forest land in Nagpur District of Maharashtra for the purpose of above project in favour of Project Director NHAI, PIU, Pandhurna, Nagpur for Construction, Strengthening & Widening of existing 2 lane to 4 lane dual carriage way from km.3/000 to Km 59/300 section of NH-69 (Nagpur-Saoner) road, with certain conditions, vide its letter referred at sr. no. 4 above.

NOW, therefore, Government of Maharashtra hereby directs that the forest land area 2.0780 consisting of Zudpi Jungle, more specifically described in the proposal submitted vide letter mentioned at sr. no.-1 here in above from Principal Chief Conservator of Forests (Head of Forest Force), Maharashtra State, Nagpur and as per details given in the Schedule given below, be diverted to the User Agency, i. e. the Project Director NHAI, PIU, Pandhurna, Nagpur for Construction, Strengthening & Widening of existing 2 lane to 4 lane dual carriage way from km.3/000 to Km 59/300 section of NH-69 (Nagpur-Saoner) road, in District Nagpur. The diversion shall be effected subject to the terms and conditions mentioned in the letter dated 21/02/2014 of Government of India. This approval for diversion of forest land is also subject to compliance of following conditions by the User Agency-

1. The User Agency shall comply with all the conditions stipulated in the in-principle and final approval letters of Government of India, referred above. The Chief Conservator of Forest (Territorial), Nagpur shall ensure the strict compliance of the conditions by the User Agency. CCF will furnish the report in this regard to Additional Principal Chief Conservator of Forests and Nodal Officer, Maharashtra State, Nagpur from time to time.
2. Non compliance of any of the conditions mentioned in this order and Rules and Guidelines made / issued under Forest (Conservator) Act, 1980, shall amount to violation of Forest (Conservator) Act, 1980 and action would be taken accordingly.
3. In case of non-compliance of any of the above conditions, the concerned Divisional Forest Officer shall report through the State Govt. to Regional Chief Conservator of Forests, Government of India, Ministry of Environment & Forests, Bhopal as per procedure laid down in the clause 1.9 of guidelines on 25/10/1992 under the Forest (Conservation) Act, 1980.

SCHEDULE

Village	Taluka and Dist.	Sur./Compt. No.	Legal Status	Area in Ha.
Dahegaon	Tal. Saoner, Dist. Nagpur	129, 66	Zudpi Jungle	2.0780
Pipla (Dak)		221, 29, 262, 261		
Malegaon		50		
Bhagi Mahari		23		
Jaitpur		148, 127, 90, 128, 104		
Khursapar		4		
Patansawangi		303		

This Government Order of Maharashtra Government is available on its website www.maharashtra.gov.in. Reference no. for this is 201406191148156819. This order has been signed digitally.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra.

(Sanjeev Gaur)

Chief Conservator of Forests (Mantralaya)

Copy forwarded with request to upload this order on their website along with the Stage-I and Stage-II clearances to:

1. Secretary, Ministry of Environment & Forests, Government of India, New Delhi
2. Regional Chief Conservator of Forests, Ministry of Environment & Forests, Government of India, Regional Office, Western Region, Bhopal

Copy to:

1. Principal Chief Conservator of Forests (HoFF), Maharashtra State, Nagpur
2. Principal Chief Conservator of Forests (Wildlife), Maharashtra State, Nagpur
3. Principal Secretary (Forests), Revenue & Forest Department, Mantralaya, Mumbai
4. Principal Secretary, Tribal Development Department, Mantralaya, Mumbai
5. Principal Secretary (Roads), Public Works Department, Mantralaya, Mumbai
6. Additional Principal Chief Conservator and Nodal Officer, Maharashtra State, Nagpur.
7. Additional Principal Chief Conservator (Conservation), Maharashtra State, Nagpur.
8. Joint Secretary (Shri Faruqi), Revenue & Forest Department, Mantralaya, Mumbai
9. Chief Conservator of Forests (Territorial), Nagpur
10. Collector, Nagpur
11. Chief Executive Officer, Zilla Parishad, Nagpur

12. Deputy Conservator of Forests, Nagpur
13. Project Director NHAI, PIU, Pandhurna, Nagpur
14. Select File, Desk F-10.

2. Collector, Nagpur, Chief Executive Officer, Zilla Parishad, Nagpur and Deputy Conservator of Forests, Nagpur are hereby directed to forward the copy of this order to concerned Heads of Local Bodies, Panchayats, Municipal Bodies in addition to the relevant offices of the Government and they shall also ensure the display of this order on their notice board as well as on the notice board of local self government bodies for the information of general public.

3. Project Director NHAI, PIU, Pandhurna, Nagpur is hereby directed that they should publish the entire order of forest clearances granted in verbatim along with the conditions and safe guards imposed by the Central Government while granting forest clearances in two widely circulated daily newspapers, one in vernacular language and other in English language.

4. Heads of Local Bodies, Panchayats and Municipal Bodies in addition to the relevant offices of the Government are hereby directed to display the same on their notice board for 30 days from the date of receipt for the information of general public.